Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч.40. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 19-го ЛЮТОГО 1977 76 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 19, 1977 No. 40. VOL. LXXXIV.

„АМЕРИКАНСЬКИЙ НАРІД І УРЯД ПРОДОВЖУВАТИМУТЬ СВОЄ РІШУЧЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ СПРИЯТИ ПОШАНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ НЕ ТІЛЬКИ В НАШІЙ ВЛАСНІЙ КРАЇНІ, АЛЕ ТАКОЖ ЗА КОРДОНОМ" — ЗАПЕВНЯЄ ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР Д—РА САХАРОВА В ОСОБИСТОМУ ЛИСТІ ДО НЬОГО. КАРАВАНСЬКА І ШАБАТУРА ЗАКЛИКАЮТЬ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ РЯТУВАТИ РУДЕНКА І ТИХОГО

ЗАКЛИК НІНИ КАРАВАНСЬКОЇ І СТЕФАНІЇ ШАБАТУРИ

Вашінґтон (УІС „Смолоскип"). - Вночі з 16 на 17 лютого до Вашінґтонської Української Групи Сприяння Виконаню Гельсінкських Угод в Україні потелефонувала з Таруси біля Москви Ніна Строката-Караванська, член Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод в Україні, відомий український політичний в'язень і член Американського Товариства Біологів. У повній драматизму і зворушення телефонічній розмові, Ніна Строката прочитала дві заяви: зверненння до українців на американському континенті стати на захист Миколи Руденка і Олекси Тихого та звернення до Американської Асоціяції Мікробіологів стати на захист Юрія Орлова, голови Московської Групи Сприяння.

Текст першого звернення:

ДО УКРАЇНЦІВ АМЕРИКАНСЬКОГО КОНТИНЕНТУ

Промовляють Ніна Строката-Краванська і Стефанія Шабатура. Посестри і Побратими, Колеги та всі кому болить доля України! Українською землею пройшла хвиля арештів. Серед заарештованих - письменник Микола Руденко, який був провідником Громадської Групи, створеної в Україні заради Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод. Заарештований також член Київської Групи Олексій Тихий. М. Руденко і О. Тихий залишаться за ґратами, якщо українцям забракне сили і мужности обстоювати їх. Всі ми, які були і лишаємося політв'язнями Радянського Союзу, сподіваємося, що наші земляки енерґійно боронитимуть всіх патріотів України.

З районів примусового поселення — Ніна Строката-Караванська, Стефанія Шабатура, 17-те лютого, 1977 року.

ЗАКЛИК УККА

В ОБОРОНІ НАШИХ БРАТІВ І СЕСТЕР В ПОНЕВОЛЕНІЙ УКРАЇНІ

Як відомо з міжнародних газетних повідомлень, на початку лютого 1977 року КГБ арештувало в Києві Миколу Руденка та Олексу Тихого, членів Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод і перевело розшуки в помешканнях кількох інших членів. Такі самі арешти переведено в Москві, Вільні і Тифлісі, що означає, що московсько-комуністичний режим рішився здушити вияви свобідної думки та національної свідомости українців й інших не-російських народів в СССР.

За кілька днів перед арештуванням в Києві проф. А. Сахаров вислав листа до Президента ЗСА Джіммі Картера, в якому просив негайної інтервенції та допомоги для 15 політичних в'язнів в СССР, серед них 9 українських політичних в'язнів. Це вказує на високий відсоток українців серед всіх політичних в'язнів в московських тюрмах і концлаґерях.

Екзекутива УККА звертається до своїх Відділів, до Українських Центральних Організацій та всієї Української Громади в Америці повести об'єднано акцію протесту проти московсько-комуністичного терору та в обороні поневоленого українського народу.

Кілька днів тому Екзекутива УККА вислала 1,000 примірників „Деклярації і Меморандуму ч. 1", які видала Українська Громадська Група Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод та яку видрукував в двох мовах Український Народний Союз, до Президента ЗСА Джіммі Картера, до Державного Департаменту й інших урядових аґенцій, до всіх американських Сенаторів і Конгресменів, до чужинецьких амбасад у Вашінгтоні, до Місій при Об'єднаних Націях та до важливіших американських щоденників і пресових аґенцій.

Тому що Президент ЗСА Джіммі Картер та Державний Департамент публічно й офіційно станули в обороні дисидентів в СССР і навіть висловили пересторогу совєтському урядові, ми уважаємо, що обставини для нашої оборонної акції куди більш сприятливі, чим будь-коли в минулому.

Закликаємо до наступної дії:

1/ Увійдіть в контакт з Вашими Сенаторами і Конгресменами і прохайте їх інтервеніювати у Президента ЗСА та в Державному Департаменті в справі арештів в Україні та поламання Гельсінкських Угод.

2/ Увійдіть в контакт з американськими засобами масової інформації — пресою, телевізійними та радіостанціями з проханням, щоби вони розголошували факти про переслідування в Україні.

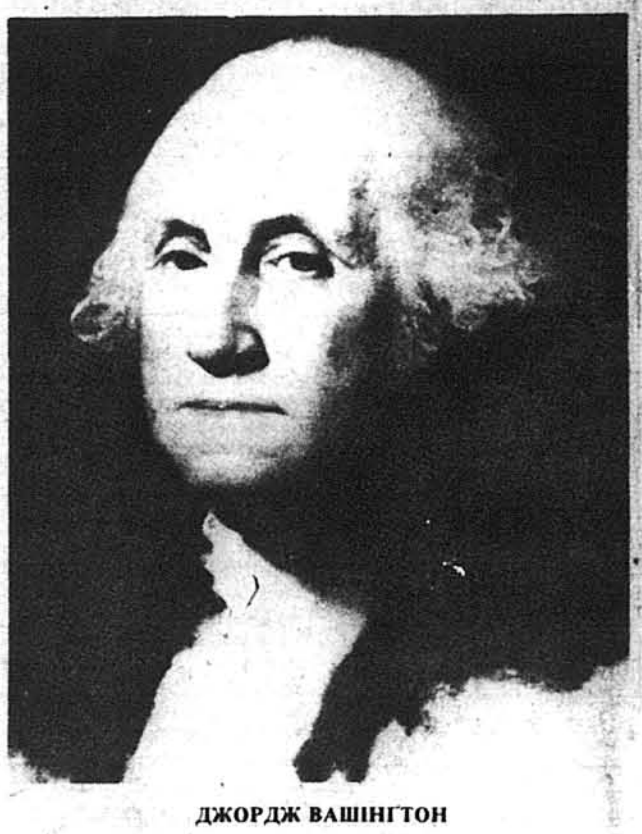
3/ Пишіть або шліть телеграфічно протести до Генерального Секретаря Об'єднаних Націй д-ра Курта Вальдгайма в обороні українських політичних в'язнів.

4/ Увійдіть у контакт з іншими етнічними групами у Вашій місцевості в ділі переведення спільної протестної акції проти насильства, накиненого країнам Середньої та Східньої Европи комуністичною Москвою.

Хай не буде ні одної Української Громади в Америці, яка не перевела б відповідного протесту в обороні наших Братів і Сестер, переслідуваних російсько-комуністичним режимом в Україні!

ЕКЗЕКУТИВА УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

У ДЕНЬ ДЖОРДЖА ВАШІНҐТОНА — СИМВОЛА ВОЛІ І НЕЗАЛЕЖНОСТИ

ДЖОРДЖ ВАШІНҐТОН

Перший Президент З'єднаних Стейтів Америки, який встановив „праведний закон" та „владу народу, через нарід і для народу".

ДЖІММІ КАРТЕР

Сьогоднішній 39 Президент ЗСА, який своїми мужніми виступами в обороні людських прав в світі потверджує непроминальність ідеалів Вашінґтона.

„ВОЛЛ СТРІТ ДЖОРНАЛ" ПІДДЕРЖУЄ ЗАХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ

Ню Йорк. — Почитний і престижевий щоденник „Ди Волл Стріт Джорнал" у числі з 15-го лютого ц. р. зайняв рішуче становище до проблем людських прав і заяв Державного департаменту ЗСА у справах оборони переслідуваних авторів „Хартії 77" в Чехо-Словаччині, в обороні академіка Андрея Сахарова, Александра Ґінзбурґа, а також проти арешту Юрія Орлова, Миколи Руденка та інших осіб, які очолювали Групи нагляду за виконанням Гельсінкських домовлень в Москві, в Україні, Прибалтійських республіках і в Грузії. Газета стверджує, що Адміністрація президента Картера зрозуміла, що серйозна оборона людських прав за кордоном не промине безслідно. Совєтський Союз зареаґував на американські інтервенції новими репресіями проти дисидентів і тепер президет Картер знайшовся перед дилемою: продовжувати початкові акції в обороні людських прав, чи, мавши також інші зобов'язання і завдання, міняти тактику. Здається, що Державному департаментові було релятивно легко стати в обороні Андрея Сахарова, який знайшовся був під пресією в січні цього року, чи відомого дисидента Ґінзбурґа. Але за цими арештами прийшли інші — арешт Юрія Орлова і Миколи Руденка, які очолювали комітети нагляду за Гельсінкською Деклярацією і тут Державний департамент вже застановлявся, які методи застосувати, заки вирішив протестувати на Комісії Людських Прав при ОН, яка тепер відбуває свою сесію в Женеві, відмовившись тим разом від публічного протесту. „Правда" натомість заповіла, що репресії проти дисидентів будуть продовжуватися.

Совєтські чинники, — пише далі „Волл Стріт Джорнал", — намагаються створити враження, що американська реакція на

(Закінчення на стор. 3-ій)

РУМУНІЯ РОЗПОЧАЛА АРЕШТИ СВОЇХ ДИСИДЕНТІВ

Букарешт, Румунія. — Цілий ряд відомих румунських дисидентів були заарештовані політичною поліцією в четвер, 17-го лютого ц. р., після того, як президент Румунії Ніколаі Чаушеску виголосив промову з засудом активности дисидентів, яких він називав „зрадниками батьківщини". Серед перших, яких заарештувала поліція, знаходиться новеліст Пауль Гома і багато інших відомих в Румунії і поза її кордонами осіб, які підписали апель до уряду, домагаючись більшого пошанування людських прав, гарантованих румунською конституцією. Перед арештом поліція наказала відтяти телефонічні сполучення дисидентам правдоподібно для того, щоб активісти в ділянці людських прав не мали змоги повідомити про акцію поліції закордонних кореспондентів чи закордонні амбасади. Покищо невідомо скільки осіб заарештовано, але з промов, виголошених на нарадах секретаріяту комуністичної партії Румунії, які передавалися урядовим радіо і на телебаченні, виглядає, що уряд рішений повністю зліквідувати дисидентський рух. Арешти розпочались три дні після опублікування апелю про людські права, який був першим таким документом в Румунії, широко розповсюдженим в країні і пересланим усім сигнаторам Гельсінкської Декляраціі. Підписані під апелем особи звертають увагу державам-сигнаторам на нехтування людських прав теперішнім урядом Румунії і просять вжити свого впливу, щоб заставити уряд респектувати усталені ним конституційні права. Подібно як дисиденти в Чехо-Словаччині, Польщі, Східній Німеччині, румунські активісти висловлюють надію, що друга фаза европейської конференції для підсумування Гельсінкської Декляраціі, яка відбудеться в червні ц. р. в Бєограді, принесе полегші для тих країн, у яких уряди не респектують постанов про людські права.

У Клівленді помер нагло св. п. о. крил. Микола Павлишин

Клівленд. — В середу, 16-го лютого, тут під час заупокійної Св. Літургії за бл. п. інж. В. Ерденберґера, пластового діяча, ненадійно помер у церкві Св. Покрови св. п. о. крилошанин Микола Павлишин, настоятель патріяршої парафії Покрови Пресвятої Богородиці в Клівленді, осиротивши дружину Наталію, дітей Марію і Святослава та ближчу і дальшу родину в ЗСА, Канаді і Україні.

Покійний народився в Західній Україні в 1912-му році, закінчив філію Академічної гімназії та Богословську Академію у Львові, продовжував теологічні студії в Інсбруку, прийняв перші свячення з рук Влаки Кир Никити Будки в 1941-му році і єрейські свячення з рук Архиєпископа Кир Гавриїла Букатки в 1962-му році, після яких осів в Клівленді і був тут довголітнім сотрудником в церкві свв. Апостолів Петра і Павла. Від 1973-го року був назначений Блаженнішим Патріярхом Йосифом на пароха патріяршої парафії Покрови Пресвятої Богородиці, яку протягом короткого часу розбудував Під його проводом тут здвигнено храм і громадський осередок, що його посвятив Блаженніший Патріярх Йосиф 14-го жовтня 1976 року. За ревність і заслуги для Помісної УК-Церкви був найменований Блаженнішим Патріярхом Йосифом на почесного крилошанина під час „Українських Днів" у Римі в липні 1975-го року. Покійний був справжнім священиком-патріотом, прихильником української молоді та капеляном осередку СУМА в Клівленді.

Священичі похорони почалися в п'ятницю, 18-го лютого, в новоздвигненому храмі при співучасті багатьох священиків, в тому й православного віровизнання, і великому здвигу народу.

Устінов чваниться совєтськими досягненнями

Москва. — Ройтер інформує, що Дімітрій Устінов, новоспечений маршал Совєтського Союзу і міністер оборони СССР, який перейняв це становище після смерти Андрея Гречка, виступив на сторінках журналу „Комуніст" з хвальбою про совєтське військове досягнення в ділянці модерної зброї. Намагання З'єднаних Стейтів Америки досягнути військову перевагу є, на думку Устінова, недоцільне, бо Совєтський Союз спроможний сьогодні зрівнятися у будь-якій зброї. Устінов пише, що „американські мілітаристи не здають надії на військову перевагу і продукують все нову й нову зброю масового знищення. Вони однак повинні пам'ятати, — каже він, — що наша країна, економія, наука і технологія є сьогодні на такому високому рівні, що ми є здатні на протязі короткого часу випродукувати будь-яку зброю, яку вороги миру створили".

Стаття Устінова, яка раніше була переповіджена в скороченні агенцією ТАСС, виглядає, на думку західних дипломатів, на відповідь західнім обвинуваченням, що не Захід, а Совєтський Союз намагається здобути військову перевагу.

ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА ДО Д-РА САХАРОВА ВИКЛИКАВ НАЙШИРШИЙ ВІДГОМІН

Вашінґтон. — „Ви можете бути певні, що американський нарід і уряд продовжуватимуть своє рішуче зобов'язання сприяти пошані людських прав не тільки в нашій країні, але також за кордоном" — написав президент Джіммі Картер в особистому листі до відомого оборонця людських прав в Совєтському Союзі, нобелівського лавреата д-ра Андрея Сахарова, відповідаючи на його листа з минулого місяця, в якому д-р Сахаров прохав нового президента ЗСА „піднести свій голос" в обороні людських прав в Совєтському Союзі.

Особистий лист президента ЗСА Джіммі Картера до академіка Андрея Сахарова, приватного громадянина чужої держави, в найбільш актуальній міжнародній справі не має прецеденту в історії, отже нічого дивного, що він викликав справжню сенсацію та найширший відгомін в Америці і світі. За „Ню Йорк Таймсом" з 18-го лютого подаємо повний текст листа президента Картер в англійському оригіналі і українському перекладі:

ТЕКСТ ЛИСТА ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА ДО Д-РА А. САХАРОВА

I received your letter of Jan. 21, and I want to express my appreciation to you for bringing your thoughts to my personal attention.

Human rights is a central concern of my Administration. In my inaugural address I stated: 'Because we are free, we can never be indifferent to the fate of freedom elsewhere.'

You may rest assured that the American people and our government will continue our firm commitment to promote respect for human rights not only in our own country but also abroad.

We shall use our good offices to seek the release of prisoners of conscience, and we will continue our efforts to shape a world responsive to human aspirations in which nations of differing cultures and histories can live side by side in peace and justice. I am always glad to hear from you, and I wish you well.

Я одержав Ваш лист з 21-го січня і хочу висловити Вам мою вдячність за те, що Ви звернули мою особливу увагу на Ваші думки.

Людські права є центральним зацікавленням моєї адміністрації. У моїй інавгураційній промові я заявив: „Тому, що ми є вільні, ми ніколи не можемо бути байдужими до долі свободи денебудь інде".

Ви можете бути певні, що американський нарід і наш уряд продовжуватимуть своє рішуче зобов'язання сприяти пошані людських прав не тільки в нашій власній країні, але теж і закодоном.

Ми вживатимемо наше посередництво для старань про звільнення ув'язнених за їхні переконання і ми продовжуватимемо наші зусилля оформити чутливий до людських аспірацій світ, в якому народи різних культур та історій, могли б жити один побіч одного в мирі і справедливості. Завжди радий почути від Вас і бажаю Вам добра.

Після одержання цього листа від президента Картера, написаного 5-го лютого, академік Андрей Сахаров вислав Президентові другого листа, в якому звернув увагу Президента на долю хворого Сергея Ковальова, який відбуває 7-річний термін ув'язнення в концтаборі за антисовєтську діяльність", а рівнож звернув його увагу на недавнє заарештування українців Миколи Руденка та Олекси Тихого, членів Київської Української Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод в Україні, та росіянів Александра Ґінзбурґа і Юрія Орлова, членів подібної Групи в Москві.

Лист від президента Картера академік-дисидент Сахаров одержав в амбасаді ЗСА в Москві. Цей лист, твердять коментатори, був несподіванкою, беручи до уваги факт, що совєтські власті вже раніше протестували проти одвертих заяв теперішнього американського уряду щодо людських прав. Американська амбасада, яка раніше завжди держалася осторонь від справи совєтських дисидентів, запросила Сахарова, щоб прийшов до будинку амбасади для одержання цього листа. Перед будинком Сахарова стрінули працівники амбасади і провели його біля совєтських міліціонерів, які переважно не допускають совєтських громадян до амбасади. Сахаров опісля сказав, що коли він виходив з амбасади, його фотографував якийсь чоловік в цивільному одязі, правдоподібно працівник КҐБ.

У своєму другому листі до президента Картера, Сахаров, крім порушення справи Руденка, Тихого, Ковальова, Ґінзбурґа і Ор-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Добринін протестує

Згідно з останніми повідомленнями пресових агенцій з п'ятниці 18-го лютого, совєтський амбасадор в ЗСА Анатолій Добринін, займаючи становище до справи дисидентів в СССР, вніс протест до уряду ЗСА проти його „втручання у внутрішні справи СССР". Рівночасно Державний Департамент заявив, що забере становище в цій справі.

Агенції повідомляють, що віце-президент ЗСА Волтер Мондейл зустрінеться у Вашінґтоні з Владіміром Буковським, російським дисидентом, якого недавно совєтські власті випустили з ув'язнення дорогою виміни за чілійського комуніста Люїса Корваляна.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Символ волі і незалежности

Немає на цьому світі для людей і народів більшої благодаті, як воля і незалежність. Це ствердили найбільші мислителі в світі і це засвідчили мільйони тих, які за ці благодаті навіть життя своє віддали, щоб ними могли користуватись ті, що прийдуть після них.

Символом цих найбільших вартостей і благодатей не тільки в Америці, але і в цілому світі став Джордж Вашінґтон, „батько своєї країни", перший президент З'єднаних Стейтів Америки, 245-ті уродини якого відзначатиме Америка та багато волелюбних людей в світі в найближчий понеділок.

Історія записала безліч імен людей, які всілякими способами намагалися ще за свого життя створювати собі „культ". Єгипетські фараони будували піраміди, пізніші володарі багатьох країн самі ставили собі пам'ятники, казали оспівувати себе та „увіковічнювати" мистецькими творами, називати їх іменами вулиці і міста, а вже самих вершин творенні свого власного „культу особи" досягнули два звироднілі диктатори-народовбивники в першій половині нашого сторіччя, Йосиф Джуґашвіллі Сталін та Адольф Гітлер, слідами яких ревно пробує ступати наслідник Йосифа Сталіна, Леонід Ілліч Брежнєв.

Проте, історія справедлива, і в ній всі ці більші і менші „величі", які самі пробували себе „увіковічнити", не перебираючи в засобах, дістають своє „котюзі по заслузі".

Якою ж справді величною і недосяжною серед смертних є постать Джорджа Вашінґтона власне тому, що здобув своєму народові волю і незалежність.

Джордж Вашінґтон зі своїм „праведним законом" став символом і мрією також нашого все ще поневоленого українського народу, що так промовисто висловив наш рідний і неперевершений співець волі і незалежности, Тарас Шевченко.

Страшну, може найстрашнішу добу в своїй історії переживає тепер цей наш волелюбний і нескорений український народ. Попередні завойовники і тирани намагалися знищити його фізично, будували на українських кістках свої столиці, вистеляли ними „Сибір неисходимую", десятками тисяч присипали їх в масових могилах, але все на ніщо не здалося, і народ живе, бо на його сторожі стоїть Шевченківське Слово, проти якого, як душі народу, скеровані тепер головні удари жорстокого, людиненависницького окупанта.

Можна мати певність, що в цих грізних часах, у цій для нашого народу „добі жорстокій, як вовчиця", багато українських думок і мрій та надій линутиме через гори і доли, через річки й океани до цієї „вільної землі Вашінґтона" та лучитиметься разом з нами із почуваннями американського народу в пошані того, що став символом волі і незалежности, Джорджа Вашінґтона, в його День.

Корисні пропозиції

Протягом цього тижня у Вашінґтоні виринули дві пропозиції, які можуть бути дуже корисними для великої кількости мешканців ЗСА, якщо стануть законами країни.

Минулого вівтірка Департамент здоров'я, освіти і суспільної опіки запропонував створити нову федеральну агенцію, яка мала б право встановляти обмеження на підвишки в коштах медичної опіки в усіх шпиталях країни, точніше, вимагати, щоб шпиталі придержувалися затверджених цією агенцією бюджетів і не підвищували коштів опіки без згоди цієї агенції. Речники Департаменту здоров'я вказують, що існування такої агенції може протягом наступного року заощадити федеральному урядові 793 мільйони долярів, які в іншому випадку треба було б видати на програми „Медикер" і „Медикейд". Подібну суму можуть заощадити також приватні фірми забезпечення здоров'я. Заощаджені фонди уряд може призначити на інші програми допомоги біднішим прошаркам суспільства, а приватні забезпеченеві фірми можуть свої заощаджені гроші інвестувати і в такий спосіб стимулювати економіку ЗСА, що вийде на користь цілої країни.

День пізніше, в середу, Комісія способів і засобів Палати Репрезентантів проголосувала зміну в економічному пляні президента Джіммі Картера, вимагаючи, щоб родини, річний прибуток яких виносить 30,000 долярів або більше, не одержували запропонованих Президентом 50-долярових податкових зворотів на кожного члена цієї родини та щоб звороти були менші вже для тих родин, приходи яких виносять понад 25,000 долярів. Якщо обидві Палати Конгресу затвердять цю пропозицію та якщо на цю зміну погодиться президент Картер, то уряд заощадить більне ніж один більйон долярів і зможе повернути ті гроші біднішим мешканцям, окрема тим, яких цілком не охоплює економічний плян Президента. Коментатори правильно вказують, що, наприклад, для чотиричленної родини, яка заробляє понад 30,000 долярів, 200-доляровий зворот - це майже ніщо, але для такої ж родини, річні приходи якої виносять тільки 5 чи 6 тисяч долярів, то 200 доляровий зворот маттиме велике значення.

Треба надіятися, що обидві пропозиції будуть ствержені відповідними чинниками і якнайшвидше ввійдуть в життя, бо це може вийти тільки на добро країни, окрема біднішого прошарка її населення.

Садат пропонує нову форму участи ПВО в Женевській конференції

Каїр, Єгипет. — Президент Єгипту Анвар ель Садат, щоб переломити дипломатичний застій у справі Женевської конференції для справ Близького Сходу, запропонував нову форму участи Палестинської Визвольної Організації у тій конференції. Він уважає, що палестинці повинні прилучитися до Йорданії і творити спільну делегацію, що напевно було б більш сприємливим для Ізраїля і для інших делегацій. Цю несподівану заяву зробив Садат на спільній пресовій конференції з державним секретарем ЗСА Сайрусом Венсом, який коротко перед тим розмовляв з єгипетським президентом та іншими політичними діячами, намагаючись зрушити з місця переговори в справі мирової конференції. На цій же конференції Садат згадав також про переговори, які веде тепер міністер закордонних справ Єгипту Ізмаіл Фагмі з Ясіром Арафатом, головою ПВО, повідомляючи про висліди розмов секретаря Венса. Покищо незі-

Володимир Левенець

БУДЬМО ПЕРШИМИ

Можна з певністю ствердити, що українські громади на поселеннях, а зокрема наша велика спільнота в З'єднаних Стейтах Америки і в Канаді зайняли гідну і правильну поставу до подій, які проходять сьогодні в Україні, та живо реагують на стосування масового терору комуно-російськими окупантами у відношенні до борців за людські і національні права. Доказом цього можуть послужити масові і в багатьох випадках дуже ефективні протести, голодівки, інформаційні акції в обороні Валентина Мороза і багатьох інших політичних в'язнів — організовані нашою молоддю, Комітетами Оборони Мороза, чи політичними організаціями та установами. Але при цьому не слід не добачити певних недомагань, переочень, чи інших недоліків, які, на нашу гадку, можна і треба оминати при передумові ефективної дії наших координуючих чинників, якщо б вони взагалі діяли.

Візьмім під увагу тільки останній розвиток подій на нашій Батьківщині: агенти КҐБ арештували в Києві письменника Миколу Руденка і Олексу Тихого, перевели погром Української Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод, зробили терористичний і брутальний обшук в помешканнях Оксани Мешко, матері Олександра Сергієнка, і Ніни Строкатої, роздягнули донага дружину Руденка Раїсу, щоб тим способом понизити її, потурбували у зв'язку з цим багатьох інших осіб, погрозивши їм арештом і висилкою у віддалені райони СССР. А ми, політична еміграція, відмітивши факт випадку, ще й досі не спромоглася на якусь широко закроєну акцію в обороні названих, ба навіть не підняли голосного крику перед урядами країн, в яких живемо, не вислали тисячі телеграм чи листів до президента Картера, який увів у політику моральні принципи і вже кількакратно обороняв людські права заявами Державного департаменту, ми ще досі не інтервенювали в міжнародних організаціях, не писали листів до великих і впливових щоденників, а якщо й дещо зробили, то в такій невистачальній мірі, що аж соромно. Правда, одною з основних рис українця є повільність, недовірливість, вичікування, а може, мовляв, обійдеться без моєї участи, а може це маловажна справа і т. д. Тим часом, доба, в якій живемо, вийнятково швидка, доба жорстокої боротьби і скорих змін. Заки громада чекатиме, Руденка й інших засудять, жорстоко познущаються і повезуть на етап, як повезли перед тим багатьох інших.

Можемо сьогодні бути вдячними Провидінню і борцям в Україні, що український загал в країнах вільного світу знайшов зв'язок з Батьківщиною і не блукає бездоріжжями. З того, очевидно, випливають наші завдання — довести до свідомости світу страждання і боротьбу українського народу і розкрити жорстоку поведінку совєтсько-російських імперіялістів. Треба вважати, що питання про те, хто це має в першу чергу робити і такі акції ініціювати не треба ставити, бо це вже випливає із завдань, які взяли на себе наші центральні репрезентації. Але також поодинокі громадяни можуть і повинні бути більше активними та перестати чухати чуби, а братись за конкретну, щоденну працю, на яку чекають не тільки політичні в'язні, але також ті, які перебувають на сповидній волі. Проте, ініціятива і добрий приклад таки повинні вийти з канцелярій наших централь, які, не во гнів кажучи, працюють дуже повільно, набравшися, мабуть, поширеної тепер серед української спільноти недуги апатії і збайдужіння. Збудімся з цього стану і станьмо першими на барикади боротьби з ворогом, бо інакше нас засудять — народ і історія.

Конґресова комісія схвалила плян стимулювання економіки

Вашінґтон. — В четвер, 17-го лютого, Комісія способів і заходів Палати Репрезентантів схвалила, з деякими змінами, плян президента Джіммі Картера, який має на меті стимулювати економіку країни шляхом зменшення податків податковими зворотами і кредитами.

Комісія вирішила, що пропозиція Білого Дому щодо 50-долярового податкового звороту для кожного члена родини є добра, але змінила її дещо тим, що родини, річні приходи яких виносять 30,000 долярів або більше, не одержуватимуть цих зворотів, а звороти для родин, які заробляють 26,000 долярів, будуть ступнево менші, ніж підставовий 50-доляровий зворот. Заощаджені в той спосіб гроші будуть передані біднішим прошаркам американського суспільства.

Проголосований Комісією плян рівнож вводить зміни в ділянці т. зв. „стандартних відтягнень". Відтепер всі самітні особи зможуть відтягати 2,400 долярів, а подружжя — 3,000 долярів. Раніше суми „стандартного відтягнення" починалися від 1,700 долярів і доходили до 2,800 долярів.

Згідно з остаточними пропозиціями Комісії, протягом біжучого року федеральні податки зменшилися б на 13 більйонів долярів, а в наступному — на 17 більйонів.

ЛЬВІВСЬКІ ФАБРИКИ

(М. Р.) „Крішчієн Саєнс Монітор" вмістив допис свого кореспондента зі Львова й рівночасно подав велику фотографію львівського ринку, на якій видніє дім „Просвіти", ратуша, а позаду вежа Преображенської церкви.

Від кінця Другої світової війни, як поінформували кореспондента, ведеться кампанія за покращання не тільки кількости, але і якости товарів. Початок тієї кампанії дала Західня Україна. Як приклад подає кореспондент робітницю фабрики черевиків, Аброгімову, яка 8-тоновою пресою викроює пришви дитячих черевиків так дуже добре, що ніодної пришви не відкинули. Вона має навіть свій власний робочий номер, який вибиває на шкірі. Вже виконала свою роботу на 1977 і 1978 рік, а тепер працює на 1979-ий. Завдяки її успіхам її місячна платня 160 рублів збільшилася на 56%, себто до 250 рублів. Дістає теж бонус за якість товару 50 рублів місячно, себто за зразкове виконання. За право вживати свій власний стемпель дістає 10 рублів місячно.

Такі бонуси ввели, щоб підвищувати якість товару. Цей експеримент найперше стали застосовувати в 1971 році у Львові, „історичному місті середньо-европейської краси". Львів має фабрику мотоциклів, автобусів, кольорових телевізорів, ну й черевиків. Ще багато чого треба зробити. В серпні 1975 року власті у Москві розпорядилися „львівський плян" пристосувати в усьому СССР, бо занадто довго совєтські фабрики продукували масово погані черевики, незугарно вшиті вбрання, рапаві автобуси, як теж радіоапарати, кухонні ножі, машинове приладдя, а навіть такі величезні кухонні ринки, які ніяк не вміщаються на плиті спільної кухні, на якій стараються варити рівночасно кілька господинь.

Коло 1971-го року, як повідомив кореспондента голова комуністичної партії на львівську область, Володимир Добрик, директори фабрик стали запримічувати, що якість товарів і далі буде низька, поки не поліпшаться робочі знаряддя. Збільшенням годин праці тих недомагань не усунути. У Львові нову систему застосували 23 фабрики, впевняв Добрик, а поширять її на 173 фабрики. В „Електроні", фабриці кольорових телевізорів, ведуться наради для покращання апаратів. Степан Петровський, директор „Електрону", сказав, що 150 рублів — це основні місячні платні одної пари конструкторів, 60 рублів бонусів за кількість і якість, крім того 10 відсотків за те, коли його праця пройшла успішно всю інспекцію при першій провірці, та ще 10 відсотків, як річний бонус. Петровського запросила Куба побудувати фабрику кольорових телевізорів. Львівські службовці признали, що їхні фабрики все ще є позаду західніх, але ліпші ніж в решті Совєтського Союзу, тому треба ще багато літ, щоб наздігнати Захід, але початок зроблено.

М. Антонович-Рудницька

КНИЖКА, ЩО РОЗГАНЯЄ ДУМИ І ХМАРИ ОСІННІ

Маю на увазі повний каталог графічних праць Якова Гніздовського, передусім його дереворитів, що вийшов під наз. „Hnizdovsky Woodcuts 1944-75" у в-ві Пелікан — Гретна, Луїзіяна 1976-го року. Це надзвичайно позитивна поява під більше ніж одним аспектом. Українським видавцям з браку фондів тяжко, а то й неможливо спромогтися на таке розкішне оформлення мистецької книжки на 166-ти сторінках, з-понад 230-ма репродукціями, включно з багатьма кольоровими. В нас відносно дуже мало таких формою і змістом гарних книжок і брак їх дуже відчувається.

Здійснення цієї публікації американським видавництвом свідчить про популярність Гніздовського у позаукраїнських колах, а це теж дуже приємне. Про високу оцінку нашого мистця міжнародними фахівцями говориться у вступі до каталогу, написаному П.А. Віком — куратором графічного відділу бібліотеки Гарвардського Університету, та у передмові Ейбі М.Тагіра мол.-власника мистецької галереї у Ню Орліні, ініціятора й редактора цього каталогу. Обоє вони зараховують дереворити Гніздовського до найкращих зразків цієї ділянки мистецтва в останніх часах.

Після тих двох статей поміщено автобіографічні рефлексії самого майстра, де він описує резні перешкоди та труднощі на своєму мистецькому шляху. Та не дивлячись на те, що тут заторкнені найтяжчі моменти в його житті, як матеріяльного так і творчого характеру, все ж цей есей віддзеркалює вийнятково зрівноважене й погідне світосприймання автора. Тут він теж пояснює, чому саме тварини й рослини, а не люди стали головною темою його дереворитів. З кожного рядка відчувається глибоке розуміння, співчуття та любов до своїх моделів.

Я не бачила люксусового, оправленого в шкіру, ані спеціяльного видання, які появилися в обмеженому накладі з додатком оригінального дереворита, але й це звичайне видання з твердими полотняними палітурками робить надзвичайно естетичне враження. Все, починаючи від суперобкладинки до шрифтів, розміщення текстів та ілюстрацій, зроблено дуже дбайливо та з тонким смаком. Під кожною репродукцією зазначене число, назву, техніку, рік, кількість відбиток та їх розмір.

Єдине побажання до цього каталогу було б, щоб деякі репродукції не тіснилися по дві або й по три на одній сторінці, а мали більше „лебенсрауму". І їм самим дихалося б легше і глядачам краще було б зосереджувати увагу на кожній ілюстрації окремо. Але це вже неодмінний у наші дні наслідок всюдисущої економії.

Серед дереворитів є старі, добрі знайомі, з якими бачимося щодня на стінах власних помешкань; деякі відомі з виставок, каталогів та листівок, а деякі зовсім нові, ще ніколи не бачені.

Яка шкода, що пишучи пару років тому статтю про дереворити Гніздовського для присвяченого йому 5-го числа журналу „Терем", я не мала перед очима всього цього матеріялу! Багато дечого можна було б змінити чи додати, але й багато повторити ще раз.

Рішуче замало було підкреслено гумористичний момент у багатьох дереворитах, а він якраз робить цілу книжку радісною і веселою. Певна доза гумору є майже в усіх постатях тварин і птиць, хоч здійснено його різними засобами.

Майже до карикатури комічний, зарослий волоссям „Енді з Бронксу". Тяжко навіть сказати, що то за дивовижний звір, стилізований у формі трикутника. Зебра у двох варіянтах (спереду і ззаду), а також бородата коза у спідничці, смішні своєю цілковито фронтальною позицією, в наслідок якої — неймовірний ракурс їх тулубів. Гусочки, що не дуже твердо тримаються на кривеньких ніжках, ніби десь вихилили зайву чарчину. Зворушливо-милий іжачок, якого цікавість примусила висунути з колючого клубка гостру мордочку. Дурненьке ягня, яке абсолютно „недоуміє, що ся тут діє". Воно постояло, постояло та й побігло приєднатися до таких самих, як воно, бо в гурті все ж таки певніше. Те саме сталося зі замотаним, як мумія у довгу вовну, баранчиком, який у товаристві собіподібних опинився на суперобкладинці. До колекції вже відомих овець та баранів, улюблених моделів Гніздовського, долучилися нові екземпляри.

Навіть натовп людей-машин, що суне бездушно і бездумно до своїх машин у фабрику, комічний, не дивлячись на весь трагізм ситуації (а може якраз через той трагізм). На них немає одягу, бо він міг би їх зіндивідуалізувати, а

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

ДАРУНКИ ЗАБОРОНЕНІ!

Під час першої своєї гутірки при ватрані, якщо пригадуєте, президент Картер гречно просив громадян, щоб не посилали до Білого Дому дарунків, ані йому, ні його родині, ані членам його уряду. Був такий звичай, — казав, — за його попередників, які приймали подарунки, але тепер той звичай касується. Ця несподівана переміна заскочила в першу чергу українське патріотичне жіноцтво, яке ще з таборових часів звикло вишивати подарунки для різної масти альянтів. Знаю з кількох джерел, що наші союзянки в Ню Йорку вже накупили були ниток і збиралися вишити президентові українську сорочку, але ще йшли суперечки за те, яким стилем: гуцульським, чи яворівським. Була теж пропозиція подарувати донечці панства Картерів, Еймі, гуцульський киптарик, щоб виглядала, як пластуночка. Щось там ще пробомкували в крамниці Українського Музею і про вишивану подушцину для пані Картер, — та силою фактів і обставин все те тепер неактуальне.

На мою скромну гадку, з вишиваної сорочки президент Картер сяк чи так не міг би практично скористати. Хай би він тільки раз одягнув її в неділю до церкви, то всі інші етніки негайно засипали б Білий Дім своїми національними костюмами по саме нікуди! Але всі, що оглядали Президента на телевізії під час урядових нарад, звернули увагу, що він не любить формально одягатися, а вже до краватки відчуває якусь стихійну погорду чи нехіть, так само, непричком, як наш земляк, Леонід Плющ. На першому засіданні кабінету Президент сидів одягнений в камізельку, чи „кацабайку", — як казали в Старому Краю, — подібну до фуфайки, а до гутірки з народом при ватрані одягнувся в светер з рукавами.

Так тоді прийшло мені до голови, чи не варто було б Українському Конґресовому Комітетові замовити в котрогось з наших нюйоркських майстрів, чи то в пана Заклинського, чи в пана Івасівки, таку власне теплу камізельку, що добре приставала б до грудей, і не ватовану, а підбиту кожушком, та вислати її до Вашінґтону, як дар української еміграції, що турбується здоров'ям нового голови держави, не дивлячись на те, що той новий голова звільнив з праці та післав на безробіття нашого земляка, д-ра Мирона Куропася... Звичайно, такої камізельки пан Президент тепер вже не дістане, але це з його власної вини, — не з нашої!

Ікер.

Володимира Ценко

ДАР ЛЮБОВИ

(3)

Зрештою, і Вашій Святості ці голоси відомі, до Вас прийшли листи священиків з таборів праці — відокремлення, листи з проханням прислати їм Св. Письмо, а голос вмираючого з виснаження — письменника Валентина Мороза, який боронить у своїх творах нашу Помісну Церкву, відомий сьогодні цілому світові. Ми Пастирі тієї самої Церкви і брати по крові тих страдників, не можемо мовчати. І ми у цих страшних часах бажаємо рятувати нашу Церкву, рятувати людські душі, обороняючи наше стадо перед вовками, які часто зодягаються в овечі шкіри. Ми хочемо бути добрими Пастирями свого стада, а не наємниками, бо прикладами для нас є наші попередники — Святці й Ісповідники, між якими в новіших часах відомі Слуга Божий Митрополит Андрей і ціла наша Епархія".

Промовляючи на святочнім обіді для чужоземних та українських достойників з нагоди дня св. Климентія, патрона УКУ, блаженніший Патріярх заявив:

До Вас, Високодостойні Еміненції і дорогі мої Гості, між якими бачу високих церковних і державних мужів, дипломатів і політичних діячів, говорить в'язень! Є багато складних проблем у світі сьогодні, але в нашому українському народі є дві головні. Перша проблема — національного політичного характеру, це проблема свободи і державної незалежности 50-ти мільйонового українського народу. Друга проблема, церковного характеру — здійснення того, що вимагав II Ватиканський Собор — визнання Патріярхату Української Церкви й респектування всіх прав Східніх Церков, щоб дати тим доказ Вселенськости Христової Церкви".

Блаженніший Патріярх не заховався за харизмою своїх терпінь, він не використовує свого упривілейованого становища. Навпаки, своїми сміливими виступами наражується на критику чужих та своїх, яка особливо ранить його переповнене терпінням серце.

Микола Ковалевський, визначний публіцист і політичний діяч, згадує у своїх споминах про перше велике віче, зорганізоване українськими самостійниками у квітні 1917 р. на площі св. Софії, на якому промовляв Микола Міхновський:

„У своїй з бурхливим темпераментом виголошеній промові він сприймав самостійність України, як уже існуючий факт, і проголосив гасла соціялістів-самостійників загального характеру, як наприклад, єдність нації і її примат над груповими інтересами, самостійність України як історичний висновок у революційній ситуації. Кінцеву частину своєї промови присвятив практичним питанням сучасної хвилі, а серед них на перший плян висунув домагання автокефалії Української Церкви з патріярхом на чолі. Як сьогодні прагадую його громові слова, звернені до багатотисячної юрби, зібраної перед пам'ятником Богдана Хмельницького: „Патріярха Українського нам треба!" При цьому він показав рукою на золоті бані прастарої будови св. Софії" (М. К. „При Джерелах Боротьби", ст. 260).

Український нарід здобув автокефалію із рукоположення святця Митрополита Липківського, що загинув із усіма своїми послідовниками, жорстоко закатований у казаматах ҐПУ. У нормальних умовинах його канонізовано б та ціла Україна покланялася б йому, як святому.

8-го грудня 1976 р., в день св. Климента Папи, почалось святкове відмічування 60-ліття Блаженнішого Патріярха Йосифа. Рівночасно 17-го лютого 1977 р. припадають роковини 85-ліття трудолюбивого, повного найвищого героїзму, терпінь та дійсно святої християнської любови до обездоленого українського народу, нашого Отця і Батька.

Із нагоди цих великих роковин Апостольський Адміністратор Філядельфійської Архиепархії Кир Василь Лостен звернувся до вірних із закликом зложити Дар Любови. Ми дуже вдячні Преосвященнішому Владиці за цей благородний жест. Та наш дар любови не може бути тільки пожертвою. Відкриймо і ми любов'ю та довір'ям наші серця. Об'єднаймось спільно біля великої ідеї Українського Патріярхату. Бо освячений він кров'ю і терпінням, мучеництвом, геройством, кайданами, горами трупів та річками крови, які в обороні рідного Народу і рідної Церви пролив український нарід.

Український нарід позначений стигмою терпіння за Божу справу. У мучеництві нашого народу, у безстрашній поставі незчисленних героїв сучасної нескореної України на чолі із Валентином Морозом та о. Романюком, лежить запевнення майбутности України. Наш нарід ніколи не затратив і не затратить віри у Божу Справедливість і цієї стигми терпіння нам ніхто вже не зможе відібрати, як і заперечити врочистого акту 7-го грудня 1975 р. на Гробі Христового Намісника св. Петра. Схиляючи голови у великій пошані та любові з нагоди уродин нашого Патріярха, ми із глибини серця кличемо на Многії і Благії Літа! Та щиро віримо, що внедовзі сповняться віщі слова Івана Франка, що Ласкавий Господь вислухає щирої молитви В'язня і Каторжника Блаженнішого Отця Йосифа:

Та прийде час, і ти огнистим видом
Засядеш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом
Покотиш Чорним морем гомін волі
І глядеш, як хазяїн домовитий
по своїй хаті і своїм полі.

(Кінець)

КНИЖКА, ЩО РОЗГАНЯЄ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

їм цього зовсім не треба. А у кінцевих літерах імени власника теж захована тонка іронія..

Дереворити Гніздовського це не тільки відпечаток його мистецьких ідей та концепцій, але також відпечаток його оптимістичної духовости.

Проте, гумористичні риси тих істот є тільки додатком до основного завдання усіх дереворитів нашого мистця, а саме: бути декоративним твором за допомогою безконечного, різноманітно-упорядкованого ритму ліній. В них підмічено та передано найесенційніші прикмети, а відкинено все несуттєве чи зайве.

Перегортаючи сторінки каталогу дереворитів, сам ніби опиняєшся у завороженому саді його дерев, кущів, квітів, звірів та птахів. Одні вимагають більше уваги, другі менше, а ще від інших то прямо тяжко відірватися. Тут хочеться згадати новий, виконаний у 1975-му році дереворит папороті на чорному або білому тлі. Тяжко рішити, який з них кращий, хоч мабуть чорне тло таки більше підкреслює елегантність виконання та магічні властивости рисунку.

Коли припустити, що найвищим емоційним моментом у кожному мистецтві: в музиці, танці, театрі, літературі чи малярстві, є щось, що окреслюємо, як поезію, то саме цей момент відчувається у деяких творах Якова Гніздовського.

Каталог дереворитів є підсумком довгої, наполегливої, творчої праці. Це справжній подарунок не тільки самому майстрові, але й цілій українській громаді. Пора ж бо нарешті усвідомити, що тільки таким індивідуальним зусиллям, осягом та успіхом можна підвищити рівень і престиж нашої культури. Звідси й назва цієї статті: „Книжка, що розганяє думи і хмари осінні", бо хмари таки сильно нависли над нашим обрієм.

Український танцювальний ансамбль „Волошки" виступить у Манор Джуніор Коледжі

Танцювальний ансамбль „Волошки"

Відомий український танцювальний ансамбль „Волошки" влаштовує концерт, який відбудеться 20-го лютого ц.р., у авдиторії Манор Джуніор коледжу, на Факс Чейсі. Ввесь дохід з концерту призначено для коледжу, й ця велика, патріотична куртуазія „Волошок" заслуговує на особливу увагу. За таке шляхетне діло треба скласти „Волошкам" гратуляцію, а передовсім їхньому керівникові пані Зої Ґраур-Корсунь.

Із „Волошками" виступить також Марко Бандера, з бандурою.

Ніжна назва танцювального ансамблю „Волошки" походить від дрібного синього цвіту (Centaurea), який росте дико по цілій Україні головно прокидається у пшениці й житі.

„Волошки" виступлять у гуцульських й полтавських строях, виконаючи цілий ряд народних танків, різного мотиву, включно з гопаком й коломийкою.

Квитки вже можна набути у „Космосі", „Оріоні", у музичній крамниці п-ва Ганусеїв, й при вступах. Ціна квитків по 5 долярів, а для студентів й емеритів по 3 доляри.

Сестри, та Дорадче Управління Манор коледжу, запрошують шановне громадянство до численної участи.

Д-р Михайло Диміцький
[за Дорадче Управління Манор коледжу]

Криниця у Вижниці — барометр на зміну погоди

Як інформує київська „Радянська Україна", криниця у Вижниці Чернівецької области, глибиною на 21 метр, виявилась чудом-дивом природи. Господар, в якого знаходиться ця криниця, сказав, що вона завжди перед зміною погоди „дихає", тобто, коли мають настати погідні соняшні дні, криниця втягує в себе повітря, коли ж — негода, вона видихає його. Через те кришку цямрини доводиться притискати каменем, щоб не злітала. В одному і другому випадку рух повітря в криниці супроводить сильне гудіння. Коли ж криниця „мовчить" — не буде ніяких змін у погоді.

Співають на Фонд будови нової церкви св. Юра

Заходом імпрезового відділу Будівельного комітету будови нової церкви св. Юра в Ню Йорку, як одна із серій імпрез, з яких дохід призначений на будову церкви, відбудеться у суботу, 26-го лютого ц. р. у концертовій залі Купер Юніон при 3-ій евеню і 7-ій вулиці, о год. 6-ій вечора, концерт, в якому візьмуть участь Шарльота Ордассі-Баранська, сопрано, солістка метрополітальної опери, Павло Плішка, „один з найкращих басів Метрополітальної опери", як недавно писав про нього критик „Ню Йорк Таймсу" та Христина Осадца-Павксіс, меццо-сопрано. При фортепіяні — Іван Ван Баскірк.

Шарльотта Ордассі-Баранська

Павло Плішка

Христина Осадца-Павксіс

В програмі концерту українські пісні, оперні арії та дуети. Квитки 5.00 дол. для дорослих та 3.00 дол. для молоді, можна купити в крамницях „Арка", „Еко" й „Сурма", у парафіяльному уряді і при вступі на залю перед концертом.

Шарльотті Ордассі-Баранській минуло 3-го січня ц. р. двадцять років від часу її першого виступу в Метрополітальній опері, де вона й досьогодні успішно виступає. В тому ж часі вона з великим успіхом співала у всіх більших операх Америки й Канади.

В Европі пані Шарльотта співала в крім рідної їй Мадярщини в Італії, у славній Ля Скаля у Міляно, Швайцарії та Австрії (Зальцбурґер Фестшпіле).

Павло Плішка, за словами Мартина Маєра, „є на найкращій дорозі до розбудови найбільш обіцюючої музичної кар'єри в Америці". Коли додати до цього ствердження критика „Ню Йорк Таймсу", що він є одним з найкращих басів в Метрополітен опері, то це повинно сповняти нас гордістю. Він бо, за словами цього ж Мартін Маєра, хоч уже третього покоління, американець українського походження, виразно підкреслює свою етнічну українську приналежність і виразно не бажає щоб підкладати його під російську покришку. Як соліст Метрополітальної опери він співав Мефіста, Бориса Ґодунова та інші головні ролі, а недавно мав свій концерт в Товн Голлі, після якого одержав незвичайно похвальні рецензії, а від своїх українських земляків чудову китицю рож.

Христана Осадца-Павксіс закінчила студії фортепіяну у професора Ґородніцкого та співу у славної оперної співачки Джені Турел у Високій Музичній Школі Джуліярд у Ню Йорку зі ступнем маґістра. Свій оперний дебют мала під час музичного оперного фестивалю в Аспен, Кольорадо. Опісля виступала з різними оперними компаніями та власними концертами і на телевізії в Америці і Канаді. Осадца-Павксіс, до речі, це колишня учениця школи св. Юра.

„ВОЛЛ СТРІТ ДЖОРНАЛ"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

їхні репресії тільки погіршує справу дисидентів. Але, натомість, такі визначні постаті серед дисидентів, як Сахаров, Ґінзбург, Орлов і інші, приділяють велику вагу до західніх акцій і західньої оборони, яка охороняє також їхню особисту свободу і їхні ідеї. Російські дисиденти на Заході також твердять, що відважний голос протесту Державного департаменту заохотив багатьох протестувати в уряді СССР проти арешту Ґінзбурга. Вістки про ці протести і апелі продісталися на Захід і були з поворотом передані до СССР радіостанціями „Вільна Европа" і „Радіо Свобода". Немає отже сумніву, що дисиденти вижили тільки тому, що про них знають і говорять на Заході. Очевидно, — продовжує свої міркування газета, — Державний департамент має в першій мірі на увазі інтереси американського народу, підносячи прилюдно справу оборони людських прав в Совєтському Союзі, Адміністрація рівночасно пригадує американському народові вартість людських прав у цій країні. Наполеглива пригадка цього може практично пошкодити нашій дипломатичній праці, але арешт Орлова і Руденка є прямим нарушенням Гельсінкської Угоди, про яку дуже часто пригадує нам Совєтський Союз, який бажає закріпити за собою здобутки Другої світової війни в Східній Европі, як наприклад, прилучити частину Прусії до Російської Федеративної Республіки. Після довших переговорів Захід нарешті одержав Гельсінкський документ, який включає пошанування людських прав в цілому світі. Цей документ буде порожнім звуком, якщо Захід буде настоювати, щоб СССР і комуністичні країни Східньої Европи додержувались його букви і духу. Ці старання вимигатимуть багато волі, терпеливости і крику. Західня Европа має свої комітети нагляду над Гельсінкською Умовою, а також Конґрес ЗСА недавно покликав до життя комісію зажалень, яку нова Адміністрація повинна оживити. Підготовка до конференції в Београді вже в повному розгарі і Державний департамент повинен бути приготований просувати там справу людських прав повною силою. Одне — іґнорувати людські права цілковито, як це закидають попередникам Картера, а друге є просувати це питання послідовно так, щоб були збережені наші дипломатичні інтереси і наша національна нелоторканість. Але ціла ідея може бути знеславлена, а довір'я до Картера підірване, якщо ми виберемо третю можливість: підноситимемо справу людських прав тільки на півсили, недостатньо, замість повною силою і досконало, — пише в кінці свого коментаря „Ди Волл Стріт Джорналл".

ЛИСТ ПРЕЗИДЕНТА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лова, теж написав, що лист Президента — „це велика пошана для мене і підтримка для цілого руху оборони людських прав в СССР і в країнах Східньої Европи." Сахаров заявив, що у своїй телеграмі, висланій Президентові після його перемоги у виборах, він підкреслив, що ставлення президента Картера до питання людських прав викликає „глибоку пошану" до лідера ЗСА і додав, що оборона людських прав не є вмішуванням у внутрішні справи інших держав, а фактично є „найважливішою міжнародною справою", яка не може бути відділена від справ миру і проґресу. Нобелівський лавреат Сахаров написав, що одержавши тепер листа від Президента, „велике значення" якого він добре розуміє, він може знову повторити слова з його телеграми. Він дальше зазначив, що хоча закордонні радіовисильні повідомляють, що президент Картер бажав би зустрінутися з ним, то він, Сахаров, не передбачує можливости, щоб йому дозволили відвідати Америку, додаючи, що така особиста зустріч „мала б велике значення". Коментатори твердять, що з уваги на те, що Сахаров працював над виготовленням нуклеарної зброї СССР, то йому навряд чи коли Москва дозволить виїхати за кордон.

Андрей Сахаров у своєму другому листі до президента Картера заявив, що зарештування Руденка, Тихого, Ґінзбурга і Орлова є „викликом для всіх держав, які підписали Гельсінкську угоду" і вимагає, щоб ув'язнені були звільнені з тюрми на поруку до часу їх формального оскарження. Він теж заявив, що з уваги на поганий стан здоров'я Ковальова, совєтські власті повинні перевести його з концтабору до шпиталя в Ленінграді.

Коментатори вважають, що лист президента Джіммі Картера до Андрея Сахарова може мати два наслідки: поперше, лист заохотить дисидентів в СССР продовжувати їхні змагання, і то саме в час, коли Москва посилила репресії та розпочала нову хвилю арештів; подруге, хоча в листі Президент не назвав Совєтського Союзу поіменно, то лист може спричинитися до відновлення напружених відносин між Москвою і Вашінґтоном. Совєтська преса вже раніше зазначувала, що виступи Президента та інших членів уряду ЗСА в обороні людських прав можуть перешкодити полагодженню інших справ. Думають, що коли державний секретар Сайрус Венс прибуде до Москви на переговори 28-го березня, то його приймуть там „холодніше", ніж передбачувано раніше.

Чікаґо: збірка на інвалідів

Уже 25 літ минуло від цього часу, коли склали зброю останні вояки українських формацій. З цих, що брали участь у Визвольних Змаганнях 1917 -23р. залишилось вже дуже мало ветеранів-калік, більше є знеможених віком чи недугами. Вони не інваліди, але й не втішаються здоров'ям. Багато з них відійшло у вічність і треба зберегти їхню пам'ять, ставлячи їм пам'ятники на могилах, вшановуючи тими мертвими документами тих, що жили духом заповіту Шевченка — „Поховайте та вставайте!"

Треба також в приватних зустрічах чи під церквами просити українське громадянство, щоб воно допомогло своїми пожертвами цим, що колись боролись за Україну.

Це не належить до приємности докучати людям, бо часто люди оминають, а то й тікають від збірщиків. Та немає ради — сьогодні — це конечність.

Одним з фанатиків збірки на інвалідів-ветеранів українських воєн є Наталія Лозинська, яку чікагський Відділ ОБВУ, недавно вшанував з приводу її 75-річчя. Щорічно вона „докучає" людям, але має успіхи, бо вони не відмовляють її проханню.

Зокрема вона активна в організації Ветеринарних Лікарів. Пані Наталія, учителька по фаху, в молодості вона зголосилася до служби Етапу Української Галицької Армії, з якою перейшла Збруч. Тому в неї існує сантимент до долі ветеранів, що потребують допомоги.

Цьогорічна Листопадова збірка п-ні Лозинської виносить 410 долярів. На її листу склали: д-р І.Рудавський — 50 долярів, д-р В.

Пані Наталія Лозинська

Фединяк — 30 долярів, д-р Ахіль Хрептовський — 25 долярів. По 20 долярів: д-р Богдан Целевич і д-р Богдан Ткачук. По 10 дол.: д-р Г.Лозинський, інж. Степан Куропась, д-р Павло Надзікевич, д-р Іван Лесейко, інж. Олег Караван, д-р Вол.Ястрембський, д-р Лев Мурський, д-р Теодор Ткачук, д-р Іван Тилявський, д-р Петро Гладкий, д-р Петро Попович, д-р Петро Остапчук, д-р Павло Сениця, д-р В.Петрина, д-р Арсен Шпур, адв. Юліян Куляс, адв. Орест Попель, інж.Р.Боднарук, Анна Помірко, мгр Калина Помірко, д-р Антін Вітковський, інж. Р.Назаревич, Л. і М. Лукомські, д-р Б.Старух; по 5 дол.: дир. О.Плешкевич, мгр Віра Іваницька, проф. В.Калиниченко, д-р Т.Рудавська і Наталія Лозинська.

Степан Куропась.

Картерет вшановує о. архимандрита д-ра Віктора Поспішила

Українська католицька церква Пресв. Богородиці в Картереті, Н. Дж, приготовила для свого душпастиря, о.монс. д-ра Віктора Поспішила Надвінського в неділю, 30-го січня ц.р. тестімоніяльну гостину в залі св. Якова, з нагоди десятьліття його священичої праці у Картереті, як рівнож з нагоди відзначення його Блаженішим Патріярхом Йосифом. Первоієрарх Української Католицької Церкви підніс о.монс. Поспішила до сану архимандрита, що є найвище відзначення для священиків в Українській Церкві. Обряд свячення на архимандрита довершив сам Блаженіший Патріярх у Торонті 18-го жовтня.

О. Архимандрит Віктор є уроджений у Відні, був священиком Кріжевацької єпархії в Югославії та працює вже 27 років в Америці. Він знаний по цілому світі як авторитет в канонічному праві Східніх Церков. Синод Української Католицької Церкви вибрав його на члена комісії кодифікації українського церковного права. Він недавно залишив посаду професора Мангаттан коледжу в Бронксі, Ню Йорк, щоб посвятитися вповні науковим дослідженням, і щоб могти ліпше виконати обов'язки голови Митрополичого Суду в Філядельфії.

Архимандрит Поспішил знаний в цілому світі із-за його пропозиції, опублікованої 1967 р. у книжці, яку тепер переклали на італійську, французьку й еспанську мови, в якій запропоновано щоб Католицька Церква благословляла другі подружжя заключені розведеними католиками. Ця думка стрінула спершу рішучу опозицію церковних властей, але сьогодні немає в світі ніодної конференції католицьких єпископів, яка не дискутувала б над питанням, під якими умовинами допустити до приймання св. Тайн новоодружених, католиків, яких о. проф. Поспішил назвав проклятими мільйонами", — що у Церкві є першим кроком до вирішення цієї проблеми. Найновіші його статті, в яких він обороняє право Української Католицької Церкви, висвячувати жонатих кандидатів на священиків, викликали широкий відгомін і зацікавлення також поміж римо-католицькими єпископами і правниками.

На урочистість зібралося поважне число українських та священиків інших національностей і ціла українська католицька громада Картерету. Свято започаткувалося співом аме-

Отець Архимандрит д-р Віктор Поспішил

риканського й українського гимнів та молитвою, яку перевів о. монс. Стефан Сулик з Перт Амбой. Після вечері о.монс. Ярослав Данильчук з Карнегі, Па., перебрав провід програми як тостмастер. Єпископ Василь Лостен, який цього дня наклав протоієрейський хрест на о. Василя Стебельського, прислав своє поздоровлення і благословення, в якому підкреслив довголітню працю о. Архимандрита в законодавстві архієпархії. Звеличали своєю присутністю, крім місцевого посадника міста д-ра Івана Феника, українця і асемблімена Томи Деверіна, отці монсеньйори мгр Стефан Сулик і Йосиф Федорик з Елізабету, колишній парох Картерету о. Ярослав Федик з Байону, о. Йосип Панасюк з Випані, о. Іван Сирота з Нюарку, о.Рішард Брида зі Статен Айланду, та десять римо-католицьких священиків. В імені всіх парохіян промовляли інж. Володимир Янів, голова місцевого Відділу УККА і директор Українознавчої Школи, по-українськи, а Микола Андраш, член церковного комітету, по-англійськи. Оба промовці подякували о. Вікторові за наполегливу працю над зближенням і злиттям обох українських іміграцій, та за зусилля над зберіганням української національної, релігійної та культурної спадщини.

Від Церковного комітету, його член Юрій Кашицький подарував о. Архимандритові митру, помистецьки зроблену в Греції, а Вілліям Соняк в імені Т-ва Св. Імени обдарував о. Архимандрита, голову цього Т-ва, архимандритським жезлом.

Обдарували свого душпастиря також пані з різних жіночих товариств і організацій.

Отець тостмастер рівнож представив гостям батьків Константина Симона, першого кандидата до духовенства з парохії, який тепер закінчує студії в Українській Папській Колегії св. Йосафата в Римі, та батьків Ленарда Споловича, питомця Семінарії св. Василія у Стемфорді, Конн.

Танцювальна група СУМА з Картерету, якою провадить Остап Якубович, виконала вмілу мистецьку програму.

У кінцевому слові о. Віктор подякував, зокрема Блаженішому Патріярхові Йосифові 1-му за піднесення його до сану архимандрита, та Владиці Василеві за довгі роки приятельства. Він повторив засади його душпастирської праці в Українській Католицькій Церкві, тобто зберігати й передати наступному поколінні скарб української релігійної, національної та культурної спадщини, що включає самозрозуміло також змагання за здійснення автономії або помісности Української Католицької Церкви та завершення її патріярхатом.

Святкування закінчив о. монс. Йосиф Федорик змістовою молитвою, після якої зачалася забава, включно з українськими народними танками, в яких брали участь всі присутні.

Володимир Янів

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 27-го ЛЮТОГО 1977 р.

ТРОЙ, Н. Й. Річні збори Б-ва св. о. Миколая 191 Відд. о год. 5 по пол. в бюрі Kolody and Hope Insurance, 455 3rd St. На зборах буде вибір Управи на 1977 р. — Р. Колодій, секр.

НЕДІЛЯ, 27-го ЛЮТОГО 1977 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42 Відд. перенесено на неділю, 27-го лютого на год. 2 по пол. в УНДомі при 237 Говп Авеню. Проситься чл. прибути. Нова Управа на 1977 рік: І. Блиха, предс., І. Хомко, заст., П. Головачук, фін. секр., Н. Михайлишин, кас., В. Марущак, рек. сек. Опікуни хворих: С. Задорожний і А. Марущак. Прапорщики: Г. Романів і С. Коваль. Мужі довір'я: В. Мочула і Р. Галабурда. Господар С. Андрусишин. К. Комісія: проф. І. Рудакевич, гол., Ю. Котляр і М. Коцюрко, члени. — В. Марущак, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 6-го БЕРЕЗНЯ 1977 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні загальні збори 45-го Відділу о год. 1-ій по пол. в домі УНСоюзу при 5004 Old York Rd. — В. Колінко, гол., М. Пришляк, секр.